

ВАРНЕНСКИ**ОБЩИНСКИ ВЕСТНИКЪ**

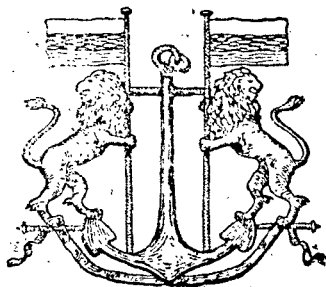
Издава Варненската Градска Община.

ИЗЛИЗА СЕДМИЧНО

Абонаментъ 60 лева годишно.

Единъ брой 1 левъ.

Всичко що се отнася за вестника, да се изпраща до редакцията, кметството — Варна.

Частни обявления и реклами:

На III и IV страница на кв. см. 1-30 лв. за едно публикуване.

На кв. см. 1 — лева за две или повече публикувания.

Поради много материалъ за вестника, отговора на запитването да уважамия нашъ съгражданинъ и общественинъ г-нъ Ив Перовъ, по доискриването на зданието за общин театръ, ще дадемъ въ следующия брой.

Редакцията.

Къмъ реаленъ бюджетъ

Винаги сме поддържали, поддържаме и ще поддържаме, че единственитъ средства за изваждане общината ни отъ сегашното ѝ забатачено финансово положение сж: а) разумното използване до максимумъ общинскитъ ресурси; б) правилното облагане гражданството съ разнитъ такси и берии, за да бждатъ тѣ събираеми въ размѣритъ, които се предвиждатъ въ приходната частъ на бюджета; в) съкръщения и икономии въ расходитъ; и г) най-главното — съставянето реаленъ бюджетъ, който да приключва упражнението си, ако не съ излишъци, безусловно безъ дефицити.

Въз основа пунктъ 7 на чл. 64 отъ „закона за градскитъ общини“, общ кметъ е съставилъ бюджето-проектъ за текущата 1924/25 финансова година, спазвайки изложенитъ горе принципни положения и тоя бюджето-проектъ отъ нѣколко дни насамъ е предметъ на разглеждане отъ съвета.

Приходната му частъ е разгледана и приета на първо четене. Тя отбелъза единъ, смѣтанъ за реаленъ приходъ отъ 58,439,430 лева.

Въ заседанието си на 26 того съвета пристъпи къмъ разглеждане расходната частъ.

Расходитъ по разнитъ параграфи сж нагудени съ огледъ на неизбежитъ административни, стопански и др. нужди на общината, направяни сж възможнитъ съкръщения и ико-

номии и се докарва едно балансиране на расхода съ прихода.

Иначе не може и да бжде. Когато се желае искрененъ и реаленъ бюджетъ, расходитъ трѣбва да бждатъ въ рамкитъ на приходитъ безъ всякакви дефицити.

И така: расходитъ за внесения за гласуване и приемане отъ съвета бюджетъ за 1924/25 финансова година ще се нагаждатъ върху база на единъ приходъ отъ 58,439,430 лв.

Разискванията, които станаха при разглеждането на приходната частъ и тия започнати при разглеждането на расходната — даватъ впечатлението, че и съвета държи за реаленъ бюджетъ и ако разискванията вървятъ все тъй гладки и безъ преднамерености, разглеждания бюджетъ ще бжде реаленъ.

Верно е, че за задоволяването на много назрели нужди ще стане дума за по голѣми отъ предвиденитъ въ бюджето-проекта кредити и че нѣкои отъ г. г. съветницитъ настойчиво ще ги поискатъ, обаче, ако съ това не се само лемагогстаува, всеки лѣсно ще се убеди че простирането по-далечъ отъ чергата, е не само невъзможно, но и крайно пакостно за стабилизирането на финансовото положение на общината.

И другъ пжтъ на сжщото туй мѣсто ние сме изтъквали, че е предпочтително въ продължение на нѣколко години, до като се оздрави финансовото положение на общината да останатъ незадоволени нѣкои отъ многото назрѣли нужди на общината отъ колкото да имъ се предвиждатъ само на книга кредити, безъ всякаква практическа резултатностъ.

Когато сме въ желанието си да се стабилизира финансовото положение на общината ни, ние трѣба да бждемъ отърсени отъ всякакви преднамерености, класови съсловни или партийни и да възприемемъ сигурния принципъ: че е по добре да отложимъ

за нѣколко години задоволяването на някои нужди, за да можемъ съ сигурностъ да ги задоволимъ при стабилизирано финансово положение и при реаленъ бюджетъ, въ който предвиденото за дадена нужда, ще се употреби само за тая нужда и по такъвъ начинъ, постепенно и планомерно ще бждатъ сигурно задоволени всички нужди. До сегашната практика — да се предвиждатъ само кредити, безо гледно да ли прихода по бюджета ги позволява, не е отбелъзала нищо задоволително.

За стабилизирането на финансовото положение на общината всички трѣба да пожертвуваме по нѣщо: едни отъ личнитъ си облаги, други отъ партийнитъ си програми, трети бидейки общественици, отъ исканията си за това или онова културно, благоустройствено или въ друго направление предприятие и пр.

Безъ тези жертви, стабилизирането на финансовото положение е не възможно; а безъ такова нищо, абсолютно нищо не може да се очаква.

Имаме добро начало за реаленъ общински бюджетъ. За неговото разумно изпълнение ще намеримъ гаранция и въ предприетитъ реформи въ финансовото отделение и въ счетоводството при общината.

При реаленъ бюджетъ и съ тия реформи, подобрението на финан. положение на общината ни ще крачи бърже и не ще бжде далечъ донѣтъ, когато съ добритъ си ресурси общината ще издигне своята финансова мощъ и ще бжде въ положенне да задоволи всички назрѣли нужди.

Четете: ОБЩИНСКИ
Вестникъ.

По реорганизиране на

Общинското счетоводство.

ФИНАНСОВО ОТДЕЛЕНИЕ

Главно счетоводство.

ОБЩИНСКО СЧЕТОВОДСТВО.

До Почитаемото Общинско Управление
въ града

ДОКЛАДЪ

отъ Ф. Белмеръ, професоръ при
Търговската Академия въ Варна по
реорганизацията на счетоводството
на общината

Господинъ Кмете,

На основание личнитѣ преговори съ
Васъ и въ допълнение къмъ доклада отъ
11 Ноември т. г. № 5126, честь ми е
да Ви съобща следното:

Съ целъ на концентриране опера-
циитѣ по изплащане на облога и от-
странение на излишната загуба отъ вре-
ме у населението, воденето на парти-
днитѣ книги за данакоплатцитѣ, а също
и сметитѣ за ползване отъ електриче-
ство, вода и канализация трѣбва да бѣ-
датъ съсредоточени въ специаленъ отдѣлъ
„Отдѣлъ за лични сметки“. А тъй като
съ тоя отдѣлъ се намира въ непосред-
ственни връзки каса, главно счетовод-
ство и емлачни книги, то тѣзи послед-
нитѣ е по целесобразно да бѣдатъ раз-
положени въ едно и също помещение и
да бѣдатъ подчинени на главния сче-
товодителъ въ общината.

Изменение на състоянието на смет-
китѣ на данакоплатцитѣ и на дебитори-
тѣ по консумация на електричество, вода
и канализация трѣбва да стане при по-
моща на партидни книги въ форма на
подвижни листовъ, въ които за всеки
данакоплатецъ да бѣде открита само
една сметка съ определенъ № и съ до-
пълнителенъ листъ за отчитане консу-
мацията за електрическа енергия за тех-
нически цели и за осветление.

Всички категории на облого, под-
лежащи за събиране отъ дадено лице,
да се записватъ въ дебитъ на сметката
а фактически постъпилитѣ суми на кре-
дитъ на същата сметка. Макаръ, че
сметката се явява въ проста форма, по
този начинъ има пълна възможностъ да
се определи не само общата сума на за-
дължение лицето въ даденъ моментъ, но
и да се детайлира остатъка на задъл-
женето по категория на облогитѣ. Вме-
сто да се записва наименованието на
облога въ текста, както това въобщо е
прието, срещу сумата да се постави съ-
ответния № на облога. Ето защо всеки
облогъ отъ момента на възвеждането му
и преди да бѣде записанъ въ книгитѣ
получава съответенъ № и тази нумера-
ция строго да се въведе въ целото
счетоводство.

Естественно е, че всички съществу-
щи до сега партидни книги въ различ-
нитѣ отдѣлни разпообразия по форма
на графировки и съдържания трѣбва да
бѣдатъ изоставени отъ 1 Априлъ 1925

години. Също така съ цѣлъ да запоз-
наемъ всички данькоплатецъ съ задъл-
женето му къмъ общината и да се от-
странятъ съществуващитѣ сега пререка-
ния и спорове между чиновници и на-
селение, отъ същата дата да се въведе
система на лични книжки за данько-
платцитѣ и за лица, които консумиратъ
електричество, вода и канализационно
право. Записванията въ книжкитѣ да
става по шаблонъ (стълбовъ начинъ),
при който за всѣка категория облогъ да
има отдѣлна графа, а за отчитане на
консумацията на електрическа енергия
отдѣлна страница. Отдѣлението за лични
сметки къмъ 1 Априлъ всѣка година
прави записване въ личната книжка на
всички задължения на лицата за новата
година въз основа на списъци и норми
по новия бюджетъ, а също и суми на
недобори за минали години. Постъпилитѣ
суми чиновницитѣ записватъ въ личната
книжка на данькоплатеца въ съответни-
тѣ графи подъ сумата на облога под-
лежащъ за събиране и при това се отбе-
лязва Н-ра на издадената квитанция.
Ако облога се внася частично, то едно
временно съ записване на получената
сума се пресмята остатъка подлежащъ за
събиране.

Концентрацията на операциитѣ въ едно
отдѣление и записването всички взаимно
отношения съ данькоплатеца посредст-
вомъ само една сметка въ горказаната
форма, не само, че се печели време и
влага удобства и порядъкъ, но и пре-
дизвиква голѣмо съкращение на персонала.

Технически работата по изплащане
налози ще се състои въ следното: когато
данакоплатеца се яви въ общината да
изплаща нѣкой свойналогъ, той поднася
личната си книжка на чиновника въ от-
дѣлението за лични сметки и му съоб-
щава какви налози иска да плати. Чи-
новника сравнява означенитѣ въ книжка-
та суми съ съответнитѣ данни по лич-
ната сметка въ партидната книга и следъ
като се убеди въ тѣждествеността на
сумитѣ съставя операционна бележка, на
която дава пореденъ Н-ръ споредъ кон-
тролната книга, откъсва дѣлната частъ
на бележката и я връчва на клиента, а
останавата лѣва частъ натъква на игла-
та. Клиента съ този документъ отива
при касата и го предава заедно съ па-
ритѣ на касиера.

Последния приема паритѣ, сверява
получената сума съ тая указана въ бе-
лежката, записва №-ра на бележката и
сумата въ проходната касова книга следъ
това откъсва отъ бележката долната
частъ, която щемпелова, подписва и дава
на клиента, а горната частъ запазва
като оправдателенъ документъ за касата.
Клиента се повръща при чиновника, на
кого е предадъ книжката си и му по-
върща получената отъ касиера частъ отъ
бележката, убявявайки се по такъвъ на-
чинъ за извършенитѣ изплащания, чи-
новника издава квитанция съгласно чл.
390 отъ правилника за прилагане за-
кона за градскитѣ общини, вписва дан-
нитѣ за изплащане въ книжката на
клиента и му я повръща заедно съ кви-
танцията, а записванията по партиднитѣ
книги, чиновницитѣ извършватъ предъ
свободното отъ публиката време възъ

основа на лѣвата частъ на бележката,
която е останала въ разпореджане на
отдѣлението. При подобно организиране
на техниката въ извършване операциитѣ
публиката губи минимално количество на
време. Въ края на деня главното сче-
товодство установява общото количество
на издаденитѣ операционни бележки,
отдѣлно по приходъ и разходъ, споредъ
контролната книга събира ги, групира
по параграфи и пунктове на бюджета,
събира всѣка група по отдѣлно и съста-
вя касовъ оборотъ за даденъ денъ.

Касовия оборотъ представлява таб-
лица за движение сумитѣ по касата за
даденъ денъ, разделена на двѣ части:
лѣва — приходъ дѣсна — разходъ. На
приходната страна се записва първо оста-
тъка отъ касата, къмъ началото на опе-
рационния денъ, а следъ това парагра-
фитѣ и пунктоветѣ на бюджета, по които
сѣ постъпили суми презъ деня. Сре-
щу тези наименования се записватъ сборо-
ветѣ, получени при събиране на приход-
нитѣ касови бележки, а долу се изважда
общия сборъ на приходната страна на
касовия оборотъ. На разходната страна
на касовия оборотъ първоначално се за-
писватъ параграфитѣ и пунктоветѣ на
разходния бюджетъ, които сѣ засегнати
отъ операциитѣ за даденъ денъ. Сре-
щу тѣхъ поместватъ сбороветѣ получени при
събиране на разходни касови бележки, а
сщо и остатъка къмъ края на деня,
споредъ сведения отъ касиера и нап-
ослѣ, долу се изважда общия сборъ на
разходната страна на оборота. При по-
добна конструкция, сбороветѣ по при-
ходната и разходната страна на касовия
оборотъ трѣбва да бѣдатъ тѣждественъ,
ако не се получили тѣждество, то не-
равенството на странитѣ показва нали-
чността на грѣшки, които трѣбва да се
намиратъ и коригиратъ. Касовия оборотъ
се скрепява съ подписитѣ на счетоводи-
теля държавния контролоръ и касиера
и се приготвява въ 3 екземпляра за
Кмета, за държавния контролоръ и за
счетоводството на общината.

Съ цѣлъ за удобства при записване
на касовитѣ бележки въ бюджета и др.
спомогателни книги, всѣка страна отъ
касовия оборотъ има още особена графа
за означение количественитѣ бележки
во съответния параграфъ или пунктъ.
Сборътъ по графитѣ на количественитѣ
бележки споредъ касовия оборотъ трѣбва
да съответствува на количеството изда-
дени бележки, споредъ контролната книга.

Въ края на деня всички приходно-
разходни касови операции се оформяватъ
още съ обявление и платежни заповеди
въ форма установена отъ закона за град-
скитѣ общини.

При организиране на партиднитѣ
книги по горѣ указанитѣ начала особен-
но сериозно внимание трѣбва да се обър-
не на контролата за правилното водене
на книгитѣ, тъй като намирането на до-
пуснати погрѣшки среща затруднение и
се губи много време. Мѣсечния контролъ
при помощта на оборотни ведомости по
главната и приходнобюджетни книги се
явява недостатъченъ и затова трѣбва да
се прибѣгне къмъ седмиченъ контролъ
посредствомъ специална контролна ве-
домостъ.

Всѣка счетоводна операция трѣбва да се съпровежда съ операционна бележка, които биватъ касови и не касови. Първитѣ се дѣлятъ на приходни и разходни, ето защо операционнитѣ бележки се различаватъ отъ цѣѣта си. Записването по счетоводнитѣ книги става изключително въз основа на операционнитѣ бележки.

Главното счетоводство води дневникъ, главна книга, касова книга, приходна и разходна бюджетни книги и реди други спомагателни книги, като: книга за принадлежащи на общината недвижими имоти, книги за мобили, орджия и инструменти, книга за съоръжение на предприятията отъ търговски характеръ, книга за депозити, за дебитори и кредитори, за отчетни лица, за депозанти, за заеми, за специални капитали, за цѣнни книжа и т. н.

За поставяне счетоводството на правилни начала необходимо е да се възстанови на 1 Априль 1925 год. размера на капитала вложенъ въ имущества, да се установи стойността на недвижими и движими имоти, които сж собственостъ на общината, а също и да се оцени стойността на съоръжения и насаждения, макаръ и въ приблизителна оценка.

Отъ горказаното е очевидно, че работата по реорганизация на счетоводството на общината се състои отъ двѣ части:

1) отъ подготвителна работа до 1 априль 1925 год. и

2) отъ текуща работа, т. е. записване на текущи операции за 1925/26 финансова година включително до съставяне на имущественъ балансъ на 31 мартъ 1926 г. и бюджетния отчетъ за 1925—26 год.

Подготвителната работа отъ своя страна се разпада на:

1) Възстановяване и оценка на недвижимитѣ и движимитѣ имоти, съоръжения и насаждения, установяване на сумитѣ недобори, дебитори, кредитори заеми и специални капитали и най-после уяснение остатъка отъ разходни бюджетни предначертания за 1924—25 год., подлежащи на изплащане презъ време априль — юний 1925 г.

2) Изработка съответни формуляри и образци за книгитѣ и бланкитѣ, инструкции, правила и предписания, подготовка лични сметки по партидни книги, попълване съ съответни данни книжкитѣ на данъкоплатцитѣ и най-после подготовката на бюджетнитѣ и др. спомагателни книги за 1925—26 год.

Текущата работа за времето отъ 1 априль 1925 год. до 1 юлий 1926 год. се изразява въ общи ръководства и на блудения за новъ счетоводенъ организъмъ въ неговата целостъ, за отстранение на възникващи търкания и грабянини, предвижданието на които е невъзможно при изработване на общата схема на счетоводството, въ съставяне месечнитѣ оборотни ведомости, въ установяване на необходимъ счетоводенъ и технически контролъ и най-после, въ съставяне на имущественъ балансъ на 31 мартъ 1926 год. и бюджетния отчетъ за 1925—26 год.

Въз основа на нашитѣ преговори азъ съмъ съгласенъ да поема ръководството за реорганизиране на общинското счетоводство при следявти условия:

1) Общината е длъжна да склучи съ мене специаленъ договоръ за реорганизиране на счетоводството на начала изложени въ моитѣ доклади отъ днесъ и отъ 11 ноември № 5126 съ срокъ отъ 1 януарий 1925 г. до 1 юлий 1926 г.

2) Общината трѣбва да представи на мене въ течение на срока на договора пълна властъ относно служащитѣ на главното счетоводство, касата и счетоводнитѣ отдѣли на предприятията отъ търговски характеръ.

3) Уволнения и назначавания на служащи на счетоводнитѣ отдѣли г. кмета може да прави само въз основа на моитѣ писмени представления и доклади

4) Азъ имамъ право по лично усмотрение и изборъ да назнача 4 лица въ качеството на мои близки поомощници отъ 1 януарий 1925 год. и общината трѣбва да имъ плаща възнаграждение ежесечно: на 2 лица по 3,500 лв. и на 2 лица по 4,000 лв. Тѣзи мои поомощници първоначално ще се занимаватъ съ подготвителна работа, а отъ 1 априль 1925 г. ще изпълняватъ длъжността гл. счетоводителъ, счетоводителъ на електрическо отделение, счетоводителъ на водопроводно и канализационно отделение и счетоводителъ на работилница, лозарство, градинарство и пр. Тѣи като тия лица не се явяватъ като редовни служащи на общината, тѣ трѣбва да получаватъ своето възнаграждение независимо отъ това получаватъ ли редовно служащитѣ своитѣ заплати за даденъ месецъ или не.

5) Общината е длъжна да предостави за мене и за моитѣ поомощници помещение удобно за изпълнение на горказаната работа.

6) Общината да плаща на мене за моя трудъ за ръководство на всички работи по реорганизацията възнаграждение 100,000 лева които да имамъ право да получавамъ споредъ поитѣ нужди, но не повече отъ 5,000 лева всѣки месецъ.

Настоящия ми докладъ, моля Ви, г-нъ кмете, да бжде поставенъ за разглеждане предъ Общанския съветъ заедно съ доклада отъ 11 ноември № 5126.

Съ почитъ: (под.) Проф. Ф. Белмеръ.

Варна, 19 декември 1924 г.

До Общанския съветъ — туку.

ДОКЛАДЪ

Господа съветници,

Отъ доклада по реорганизиране счетоводството, напечатанъ въ брой 121 на общинския вестникъ и заповедта по назначаване на Христо Капитановъ напечатанъ въ брой 123 на същия вестникъ става ясно, че реформата се налага. Реформата се налага съгласно чл. 2 отъ закона за търговскитѣ книги, който гласи: „Съ изключение на държавнитѣ банки, всички останали държавни, окръжни и общински учреждения, които извършватъ търговски операции, сж длъжни да водятъ пълно счетоводство въ духа на настоящия законъ.“ Нашата община има

такива операции въ: електрическото отделение, вода, каналъ, лозовъ разсадникъ, зеленчукова градина и др.

Благодарение на обстоятелството, че закона за градскитѣ общини почти не се занимава съ счетоводството, книгитѣ, които изискватъ чл. 2 отъ закона за търговскитѣ книги можемъ да ги въведемъ, безъ да бждемъ въ противоречие съ първия законъ. Въобще, при реорганизацията не ще бжде нарушенъ, както закона за градскитѣ общини, така също и правилника за неговото прилагане. Както счетоводната наука, така също и закона за търговскитѣ книги разбиратъ подъ думата счетоводство, само двойното счетоводство, ето защо и по причини изложени въ доклада бр. 121 ще трѣба да бжде въведено двойното счетоводство.

Сегашния начинъ на водене книгитѣ е съ доста лефекти:

1. Маса грешки, които ни създаватъ неприятности съ гражданитѣ.

2. Губено много време, както на гражданитѣ съ ходенето отъ стая на стая, така също и на чиновницитѣ.

3. Никаква връзка на една книга съ друга и никаква възможностъ да узнаемъ върно ли сж заведени сметкитѣ или не.

4. Никакви данни за дебиторитѣ и кредиторитѣ на общината

5. Незнаемъ резултата отъ дѣйността ни въ нашитѣ търговски предприятия.

6. Касиера изпълнява функциитѣ и на счетоводителя, което нещс, споредъ счетоводната наука е недостатъкъ.

7. Много сметки има почти всѣко лице.

8. По единъ и същъ видъ сметки, едно и също лице, има отворени по няколко сметки.

9. Много вземания на общината се водятъ на списъци, вмѣсто въ редовни книги.

10. Много мъчно се намиратъ партидитѣ на всѣко лице.

11. При издаване паспортъ и други нужди лицето трѣбва да отиде въ няколко отдѣления. Въ всѣко отделение си послужваме съ репертуара и става нужда удостоверение да му се издава.

12. При всѣко завеждане на нова книга за новия периодъ става нужда да завеждаме и новъ репертуаръ.

Преимущества на предлаганата

реформа сж следнитѣ:

1. Вѣрни сметки.
2. Значителна икономия на време и следователно икономия на персоналъ.
3. Яснота въ общия ходъ на операцията
4. Леснота въ изпълнение счетоводната работа.
5. Икономия на хартия.
6. Икономия на коритѣ на регистритѣ.
7. Лесна справка.
8. Установяване точно самеличността.
9. Методично класиране на сметкитѣ
10. Неограничена продължителностъ на книгата.
11. Възможностъ да отстраняме из-

пълненитѣ и безполезнаитѣ листове.

12. Избѣгване множество преноси.

13. Намаление дебелината на регистритѣ.

14. Намаление числото на книгитѣ.

15. Възможност да се разпрѣдели работата между книговодителитѣ, както пожелаемъ.

16. Малко мѣсто е нуждао за архива.

17. Възможност да свържемъ всѣко едно заявление съ постоянния номеръ на сметката и по такъвъ начинъ улеснява се справката.

18. Репертоара е приготвенъ единъ пътъ за винаги.

19. Ще намалеятъ оплакванитѣ на гражданитѣ.

20. Всички необходими сведения, както за общинския съветъ, така и за отдѣленията.

21. Когато искаме да проследимъ една сметка за редъ години, не ще става нужда да търсамъ много тевтери, защото листоведѣ сж единъ следъ другъ.

За да може да почне предлаганата реформа ще е необходимо.

1. Да се удобри доклада напечатанъ въ общинския вестникъ брой 121 отъ т. г.

2. Да се удобри доклада и поемнитѣ условия за напечатване 40,000 листа за регистри.

3. Да се пристроятъ сегашнитѣ стаи на статистическото отдѣление, емлячнитѣ регистри и комисарията споредъ скицата, за да образуватъ общъ салонъ за счетоводството, каса и емлячнитѣ регистри.

4. Счетоводството да се свърже съ вътрешенъ телефонъ съ всѣки останали служби.

5. Въ общинъ салонъ да се направятъ около 30 м. високи маси за да може правъ да се работи. Сжщо така да се направятъ около 20 м. гшетата за публиката.

Кметъ: (подп.) Стояновъ.

Постоянното присъствие на общинското управление начело съ кмета г. П. Стояновъ, водими отъ съображение да има общината редовно счетоводство, възприе идеята да се проучи сегашното счетоводство на общината и да се подирятъ начини за отстранение на сегашнитѣ дефекти. За целта бѣха натоварени г-нъ Професоръ Белмеръ отъ тукашната търговска академия и г. Христо Капитановъ бившъ директоръ на Банка „Напредък“ да проучатъ въпроса. На 29 септември м. г. почнаха работа и следъ шатално преучаване тѣ представиха своя докладъ напечатанъ въ брой 121 отъ 19 ноември 1924 г. на общинския вестникъ, където посочватъ, че е необходимо да се въведе двойното счетоводство на подвижни листове и се централизира воденето на сметкитѣ въ едно отдѣление. Въ брой 123 отъ 2 декември 1924 г. на общинския вестникъ е напечатана заповедта на г. кмета, съ която се назначава на постоянна работа г. Христо Капитановъ, който ще се занимава съ обстойното проучване и съставяне всички образци по счетоводството, включително правилницитѣ, наредбитѣ и тѣх-

ното водене и изработването на счетоводството въ разнитѣ отдѣления. На 19 декември м. г. г-нъ Професоръ Белмеръ представи на г. кмета доклада напечатанъ по-горе. На 29 декември м. г. Христо Капитановъ представи доклада напечатанъ на второ мѣсто. Общинския съветъ въ заседанието си отъ 15 тогоследъ като изслуша доклада на г. кмета съ дата 29 декември м. г. и нѣкои пояснения отъ г. Хр. Капитановъ, възпринапълно същия докладъ, като назначава за целта Христо Капитановъ, който да приведе въ изпълнение решението на съвета. И така сегашното ни счетоводство, което датира отъ 1887 год., ще претърпи изменения, които се налагатъ отъ времето.

СВОБОДНА ТРИБУНА

Д-ръ Маркъ В. Поповъ.

Проблемитѣ на

жилищната статистика.

I

Единъ много важенъ елементъ на градско-общинската статистика е статистиката на постройкитѣ и жилищата. Въ общественно икономическия животъ на хората, постройкитѣ играятъ важна роль поради обстоятелството, че въ тѣхъ населението живѣе, държи складирани своитѣ имоти, използва ги за ступанската си дѣйностъ и пр. Затова и задачата на статистикага за постройкитѣ се състои въ цифровото изслѣждане на сжщитѣ, особено споредъ назначението имъ, доходитѣ и ценитѣ на самата постройка, категоритѣ притежатели (юридически или физически лица), споредъ техническитѣ имъ и хигиенически прѣдмѣства или недостатѣци, видъ на строежа, число на етажитѣ, година на построяването и пр.

Практически статистиката на постройкитѣ има двѣ назначения:

- 1) Служи като база при опрѣдѣляне и събиране данъцитѣ
- 2) Служи като единствено средство да ни даде точни и нагледни сведения за начина, по който се използватъ жилищнитѣ постройкитѣ. Въ такъвъ случай тя носи названieto жилищна статистика.

Прѣдметъ на нашето изслѣждане е значи жилищната статистика.

Жилищнитѣ кризи сж майката на жилищната статистика. Най много отъ жилищни кризи страдатъ градоветѣ; за това въ всѣка една добре уредена град-община има и уредена жилищна статистика.

За малкитѣ градове, съ малко индустриално население или незначителна търговия, тая статистика нѣма особено значение, тъй като тамъ числото на жилищата и нуждата отъ такива може лесно да се опрѣдели отъ разликата между предложенята и търсенията. Но за го-

лѣмитѣ градове тя е отъ първостепенно значение.

II

За да пристъпимъ къмъ систематическата организация на стат. на постройкитѣ, трѣбва да започнемъ съ опрѣдѣляне числото на застроенитѣ градски парцели въ чертата на градътъ. Друга една таблица трѣбва да се състави за общата повърхностъ на постройкитѣ и начинътъ или целитѣ, за които тѣ се използватъ: жилища, индустр. заведения, магазини, общест. и администр. здания, неисползвани постройкитѣ и пр., като по този начинъ опрѣделимъ процента, който се пада на жилищнитѣ постройкитѣ. Друго едно интересно съпоставяне на даннитѣ е това за растежа на строежитѣ на жилищата и другитѣ постройкитѣ. Казахме, че не всички постройкитѣ се употребяватъ за живѣене, а едни отъ тѣхъ удовлетворяватъ изключително общественитѣ, културни и економич. нужди на населението. Въ този случай едно ново съпоставяне на даннитѣ за строежитѣ и предназначението на постройкитѣ ще ни даде представа за културното развитие на градътъ.

Използването на жилищата не е еднакво; въ нѣкои отъ тѣхъ числото на обитаванитѣ стаи е много по-малко отъ това на общото число стаи. Въ други случаи въ едно сравнително малко число сж принудени да живѣятъ много хора. Ето защо тия обстоятелства за различното използване на жилищата изисква едно процентно опрѣдѣляне на гъстотата на живущитѣ въ тѣхъ, като единъ симптомъ отъ важно значение.

Друго важно обстоятелство, което поражда тѣсна връзка между статистиката за жилищата и тоя за населението, е зависимостта между числото на жилищата и жителитѣ и тѣхното числово изменение. Отъ тукъ най ясно може да се истъкне достатъчността или недостатъчността отъ располагаемостта съ жилища за нуждитѣ на населението, отгдѣто се взематъ и директивитѣ за организиране борбата съ жилищната криза.

Заедно съ стремежа да се удовлетворятъ жилищнитѣ нужди на население-то се забѣлзва една тенденция въ домостроителитѣ, щото новостроящитѣ се жилища да отговарятъ не само на обикновенитѣ нужди за подслонъ, но и на културнитѣ нужди и вкусъ на притежателитѣ. Прѣзъ послѣднитѣ години се построиха въ Варна жилища, които сж въ архитектурно и културно отношение една грамадна придобивка за градътъ. На мѣстото на джуджетата-едноетажни къщици съ много ограничено число стаи, ние имаме сегѣ много нѣколко етажни здания, съ нѣколко самостоятелни апартементи за отдаване подъ наемъ. Въ този случай статистиката има за цѣль да даде точна картина за всички жилища и тѣхното вътрешно разпределение по отношение числото на стаитѣ, тѣхната голѣмина, гъстота на живущитѣ въ тѣхъ, както и да опрѣдѣли колко отъ стаитѣ се отдаватъ подъ наемъ, стоятъ незаети или служатъ за други цѣли. Тая статистика е особено важна въ социално отношение, тъй като тя ни дава една точна прѣдстава за условията

при които населеното живее и служи за основа на социалната политика. Има ли много от готлѣ и удобни жилища, които не се ползват а стоят празни, това показва, че общо взето населението е много бедно, не може да заплаща голѣмитѣ такси и е принудено да живее въ мал нехигиенични къщурки. Тая статика дава също така базиса, върху ко жилищнитѣ комисии опрѣдѣлят катѣнитѣ на наемитѣ, въ зависимост отъ дължеността на притежателя платежоспособността на населението въ които случаи се взема подъ внимание и доходътъ или заработка на дължитѣ лица.

Порядъ лицата, които владѣятъ жилището, то може да принадлежи на частни лица, живущи или не въ него, на обществени или държавни институти и пр. Въ тѣсна зависимостъ съ това стои проблемата, колко отъ притежателитѣ живѣятъ въ собствени жилища, колко и какви стая или етажи се отдаватъ подъ наемъ, както и числото на живущитѣ подъ наемъ. За още по голѣмо удобство тия данни се изразяватъ процентуално.

Знаемъ, че не всички класи на обществото живѣятъ при еднакви условия; при двесташнитѣ экономич. строй, населението се дѣли главно на двѣ класи: имотни и бедни. Това обстоятелство най-добре се отразява върху начина на живота, отгдѣто и се явява задача на стат. да опрѣдѣли колко отъ населението живее въ първия, втория и пр. етажи, въ мазитѣ или избитѣ, по таванитѣ, бездомни и пр.

Поради экономич. условия, много фамилии сж принудени да живѣятъ по много заедно. Въ такъв случай интересно е да се опрѣдѣли, въ какви връзки се намиратъ помежду си живущитѣ заедно: единично живущи, глави на семейства, съпрузи, дѣца, роднини, прислуга, възпитатели, наематели, гости и пр.

Като заключение на тоя кратъкъ прегледъ на жил. стат. ще спомена и стат. за наемитѣ, които сж също предметъ на интересни социални проблеми и които наем се опрѣдѣлятъ отъ редица фактори: экономич. положение на лицата и държавата, мѣсечниятъ доходъ на лицата, състояние на валутата и пр.

III.

Това сж основнитѣ проблеми на жилищната стат. Но съ това въпросътъ не е изчерпанъ; тия основни статистич. данни могатъ да дадѣтъ още хиляди второстепенни стат. данни, които ните ресуватъ обществото и управленнето. Тѣ даватъ и най-добрата иллюстрация и материалъ за разрѣшаване на най-комплицирани социални проблеми, защото статистич. числа не сж мъртви числа, а такива, които най-красноречиво говорятъ и тоя който ги разбира, може да извлече голѣма полза отъ тѣхъ.

Варна, върху чието бъдеще е концентрирано нашето внимание и грижи, трѣбва да притежава добре уредена жилищна стат., защото ако искаме отъ нея да създадемъ единъ първостепененъ курортъ, трѣбва да имаме винаги на рѣка

онова, което тя може да даде на своитѣ граждани и отстѣпи на своитѣ гости прѣзъ сезона
Варна, Януарий 1925 г.

Хр. Капитановъ

Счетоводство на подвижни листове.

Продължение отъ брой 126.

- 0 Сметки на капитала
 - 00 Капиталъ
 - 01 Акционери
- 1. — Резерви и Амортизации
 - 10 Резерви
 - 100 — Законни резерви
 - 101. — Резерви за подновяване на материалитѣ
 - 11 Амортизация
 - 110 Амортизация на мобили
 - 111. — Амортизация на недвижими имоти
- 2. — Загуби и печалби
 - 20 Общи разноси
 - 200 Осветление
 - 201 Отопление
 - 202 Наеми
 - 203 Осигуровки
 - 21 Лихви
 - 22 Разноси по продажбата
 - 220 Комисиона по продажбитѣ
 - 221 Публикация
 - 222 Амбалажъ

Разделяме сметкитѣ, които предпочитаме да откриемъ най-много на 10 групи: 0 Сметки на капитала, 1. — Резерви и Амортизация . . . и последна група № 9.

Всѣка група може, отъ своя страна, да се раздели на 10 части 010, 011, 012 . . . 019.

Подъ групитѣ могатъ също да се да се разделятъ на 10 части напр. подгрупата 012 ще съдържа: 0120, 0121 0129 и следва нататъкъ неограничено.

Сравневи двата начина пунктове 20 и 21 ще забележимъ, че въ първия начинъ, не е нужно да ограничаваме сметкитѣ въ 10 групи. Втория начинъ, при всичко, че има това ограничение, групитѣ и подъ групитѣ даватъ възможность да имаме, безконечно подразделение.

22) Преимущества на класиране сметкитѣ по естество:

10 Дава ни се възможность, всички последователни баланси да даваме, подъ единъ и сжщъ редъ.

20 Тѣзи сметки сж класирани въ различни групи, подъ единъ и сжщъ редъ, вместо да бждатъ разбъркани, какъвто е случая, съ подвързаната книга.

3 Отъ това второ преимущество, произлиза че е всекога възможно да имаме едно постоянно положение на предприетнето. Нашия балансъ, както актива така и пасива, ще има: една графа за групитѣ 0, 1, 2, 3 . . . 9 (гледай пунктъ 21), втора графа за подъ групитѣ 00, 01, 02 . . . 10, 11 . . . 19 . . . и въобще толкова графи, колкото подразделения има групата. Баланса на нашия примѣръ въ пунктъ 21, ще има 3 графи за сумитѣ. Ето и самото разположение:

900000	800000				
500000	400000	500000	300000		
		200000	300000	100000	200000
0 Сметка на капитала	00 Капиталъ	01 Акционери	1 Резерви и Амортизация	10 Разни	100 Законни резерви
					101 Резерви за подновяване на материалата
					11 Амортизация
					110 Амортизация на мобили
					111 Амортизация на недвижими имоти

Така методично предаденъ баланса става много прегледенъ, получаваме интересна статистика, благодарение на която, шефа на търговската къща ще има предъ очи, различнитѣ фази на своя търговски животъ. Ще му се даде възможность, да направлява добре своитѣ търговски работи.

40 Едно друго преимущество: лесно е всекога да поставиме една нова сметка, безъ да всѣваме дезорганизация на примитивната схема.

23) Въ известни предприятия е интересно да групираме клиентитѣ отъ една и сжща местность, отъ една и сжща страна, като наредимъ сметкитѣ по азбученъ редъ на градоветѣ. По този начинъ получаваме географическата класификация.

24) Некои лица предпочитатъ alpha-номерическото класиране, при което, сметкитѣ сж наредени по азбученъ редъ а при всѣка буква или подразделенията на буквитѣ, по реда на номерата. Тая система, не е нищо друго, освенъ едно сливане на азбучното класиране (пунктъ 15) и класирането по номера (пунктъ 17), тя нѣма голѣмо приложение.

25) Счетоводството на подвижни листове е по-економично. Единъ листъ до когато не се изпълни, не го поставиме въ архива, когато при подвързаната книга, заедно съ изпълненитѣ листове отиватъ и много празни. При много случаи, на единъ листъ завеждаме операциитѣ за редъ години по такъвъ начинъ спестяваме писането по неколко пъти името на сметката. За удобство въ работата, регистритѣ съ които работимъ биветъ тънки, когато тѣзи на архивата биватъ дебели. По такъва начинъ, съ по-малко кори съхраняваме листоветѣ въ архивата.

26) Постоянния № на сметката ни дава възможность да имаме ясна и бърза представа за историята на сметката. Презъ всичкото врѣме на съществуването ѝ листоветѣ сж наредени единъ следъ другъ и всѣчки нужни свѣдѣния ги имаме въ най-скоро врѣме. Цѣлото движение на сметката се намира въ единъ регистръ, а не въ нѣколко, както е случая съ подвързаната книга

27) При подвързаната книга, на

